

Refugee
Rights

Turkey

Mülteci
Hakları

Merkezi

HELITANKA SUUQA SHAQADA Qofka Doonaya Magan Gelyada Turkiga

SU'ALLO IYO JAWAABO

XUQUUQDA QAXOOTIGA EE TURKIGA: LA TALINTA XAGA SHARCIGA IYO KAALMADA QAXOOTIG OO LACAG LA,AAN AH

Türkiye'de Uluslararası Koruma Arayan Kişiler İçin
İŞGÜCÜ PİYASASINA ERİŞİM

Waxaan Gudbiyey codsiga Ilaalinta/Magan gelyada caalamiga ah ee turkiga, Ma shaqaysan karaa?

Dadka doonaya ilaalinta/ caalmaiga ah waxaa looga baahan yahay inay haystaan ogolaansho shaqo si ay sifo sharci ah ugu shaqaystaan. Qodobka sharciga numberkis yahay.6458 ee dhigayaa ilaalinta caalmaiga ah wuxu dhigayaa sadex qaybood oo ilaalinta caalamiga ah oo kala ah, “Qaxooti” and “Qaxooti shuruudeed”, “Magan gelyo ku meel gaadh ah”. Wixi warbixino dheerad ah waxad ka eegi karta qoraaladee ilaalinta caalmaiga ah ee turkigaga xuquuqohooda iyo waajibadkooda.

Sida laga soo xigtay qodobada sharcigaan ee Ajaanibta iyo Ilaalinta Caalamiga ah, shakhsiyaadka leh codsiyada ilaalinta caalamiga ah raco xaq u leedahay inaad codsadan oggolaansho shaqo lix bilood ka dib soo gudbinta codsigooda magangelyo caalami ah.

Sida caadiga ah, codsiyada oggolaanshaha shaqada waa in uu sameeya shaqaystahu. Wasaaradda Shaqada iyo Amniga Bulshada ayaa lagu aaminay xilka si aad u hesho, qiimeyn iyo go'aamo final ku saabsan dalbashada fasaxa shaqada.

Waxaan Haystaa Qaxooti shuruudeed, Ma u baahanay fasax shaqo?

Marka loo eego kayska Codasadaha Ilaalinta/Magan gelyad doonka caalamiga ah, qaxootiga shuruudeedka qofka haysta waxa looga baahan yahay inu sugi mudo 6 bilood ah ila inta u dalbanay in lo ogolaado fasax shaqada.

Waxaa lay aqoonsaday Qaxooti/ Waxaan lay aqoonsaday Magangelyo./ Ilaalinta caalamiga ah si kumeel gaadh ah, ma u baahanahay ogolaasho shaqo?

Dadka Qaxootiga ah iyo kuwa magangelyad/ Ilaalinta ku meelgaadhka ah haysta waxay u shaqaysan karan si Madax banana iyo ama si aan madax baanaynba iyag lo eegayo waxa ay haystaan. Qofka lo aqoonsaday qaxooti waxa lo soo saarayaa dukumnti aqoonsi ah kaas wata Nambkar Ajaanbita oo ka bilowda 99. Wuxuna u shaqayn doona mudo 3 sano ah. Qofka lo aqoonsaday Magangelyo / Ilaalinta caalamiga ah ookumeel gaadhka ah waxa isagana loo soo saarayaa dukumeni aqoonsi ah kaaas wataa numberka ajaanibta ee ka bilowda 99, wuxuna u shaqayn doona mudo 1 sano ah. Labada dukumentiba waa lacag la,aan, waxad ka cusubonaysinsan karta mesha ku haboon wuxuna kugu shaqayn doona deganaansho ahaan.

Dokumentiyada aqoonsigu waxay kugu shaqayn doon fasax shaqada ama ogolaansha shaqada. Ogolaanshoda wax lagugu qorayaa aqoonsigaga. Sida daraadeed qofka lo aqoonsaday qaxooti ama kan kumeelgaadhka ah uma baahan inay si gaar u dalbadan fasax shaqo ama ogolaansha shaqada.

Waa Maxay ogolaansha shaqo ee madax banana? Waa Maxay Ogolaansha shaqo ee madax banaanayn. Maxaa farqi ah oo u dhexeeya?

Waxyaalah ugu horeeya uu la xiriira ogolaansha fasax shaqo ee Sharciga ajaanbita wax u dhigayaa Qodobkis Numberka 4817 ee ogolaasho fasax shaqo ee ajaanbita iyo hirgelinta sharciyadeed. Iyadoo la tix taacayo qodobka numberkis yahay 4817. Ogolaansha fasax shaqada ee shaqalle ama goob shaqo oo khaas ah ayaa wax la dhaha Shaqo Madax banana. Shaqada aan madaxa bananayn sido kale waxay qofka u ogolanaysaa inu shaqaysto isagoo cid ku tiirsanayn goobo shaqo khaas ah ama shaqaale ahan.

Waxaan muhiim ah inaan xusno qofka doonaya magangelyo/ ilaalinta caalmaiga ah ama qofka lo aqoonsaday qaxootiga shuruudeed, ama qofka aan lahayn wadan in si gaar ah loo eegayo xaalkod, dadka waxaa la siinayaa ogolaansho shaqo iyado lo eegay waqtiga u sharcigu u ogol yahay. Qodobka sharciga ogolaanshaha fasax shaqo ee ajaanibta.

Ma Jiraan waxyaalo kale oo ii diidayaa inaan isticmaalo suuqa shaqaale ee Turkiga?

Marka la tixraaco shuruucada saxda ee gudaha, Ajaanbita waa ka mamnuuc inay qaatan shaqoyinka qaybtood iyo xirfadadaha. Shaqooyinka am xirfadahan waxa sida soo socoda. : (I) Dhakhtarka Ilkaha, Kalkaaliso, umuliso, farmasiste, (II) xanaan xoolaha, (III) looyarka, Nootayada dad weynaha, (IV) Wardiyaha goobaha khaaska lo leeyahay iyo haydaha dawlada,(V) Maamule Cusbitaal, (VI) Kastamada, Ta taliyayaal (VII) Badmaax, merman, Kaluunle, Bad quuse iyo shaqooyinka la midka ee dhul badeedka.

Ma Jiraan shuruudo kale oo ogolansha shaqo?

Qofka raba inu ka shaqeeyo Caafimadka iyo qaybaha Waxbarashada waxa looga baahan yahay in haysto ogolaansho hordhac ah. Xubnaha xirfada caafimadka waxa laga raba inay u tagaan waaxda caafimadka si ay uga helaan ogolaansho hordhac ah.Xubanaha xirfada waxbarasho sida kale waa inay u tagan Wasaarada Waxbarashad Iyo Tacliinta sare, waxay ku xidhan tahay nooca shaqada.

Sidee Baa lo Qiimaynayaa ogolaansha shaqo?

Waxyaalah ugu horeya ee la xidhiidha ogolaanshaha shaqo ee Ajaanbita wuxuu ku qoran yahay sharciga qodobkisa yahay Numberka 4817 ee ogolaanshaha shaqo ee dadka ajaanbita ah iyo hirgelintooda sharciyadeed. Sidan kor ku so sheegnay. Guud ahaan sharciyan, Qofka shaqaalaha ahi waa inu qortaa Codsii ogolaansho shaqo.

(I) Shaqeeyahaagu waa inu shaqalaysiiya ugu yaran 5 qof oo muwaadinin turkish ah goobta shaqada.

(II) Loo shaqeeyuhu waa inu gaadhay markin gaarka ah magalad bixiyo ama in iibka guud ama muuga dhoofinta sanadkii hore

(III) Kharaashyada iyo mushaharki waa inay la jaanqaadan aqoonta lo baahan yahay.Si taas loo gaaro wax jira. Lablaabi go'aamisay Wasarada Shaqada iyo Amniga,Tusaale

ahaan mushaharka la siinayo injineerka ama muhandaska waa inaysan ka yaaran 4 jeer marka la laban laabo musharka.

Fadlan la tasho, www.calismaizni.gov.tr si aad u hesho macluumaad faahfaahsan oo ku saabsan shuruudaha

Waxaa kaloo muhiim ah in la ogaato Wasaaradda Shaqada iyo Amniga Bulshada ma aqali doonin Faraj labaad in ay ka shaqeeyaan oggolaanshaha ay ururada iyo aasaaska sameeyey. Wasaaradda Shaqada iyo Amniga bulshadu sidoo kale ma dalban doonaan shuruudaha koowaad iyo labaad ee ay ka shaqeeyaan codsiyada oggolaanshaha dadka la shaqeeya doonaa ee Wakiilada of diyaaradaha shisheeye, in waaxda waxbarashada iyo dadka la shaqeeya doonaa guriga.

Inta lagu guda jiro qiimaynta hawshada, Si joogta ah ayaa lagu war gelin doona, oo lagulala so xidhiidhi doona barta internka aad ku leedahay. Sida kale waxaad nagala soo xidhiidhi karta ama kala socon kartaa mesha ay marayso porocaskaagu websityka Wasaarad shaqada iyo Amniga Bulshada.

Ma Jiran Warbixino kale oo inaan ogaado ay tahay?

Fadlan ogow in lagaga baahan yahay inad bilowdo shaqadad ama xirfada 30 maalmood guduhood ee lagugu oggolaaday shaqada. Qofka u shaqanaysaa waxaa waajib inu ogaysiiyo Wasaarada shaqada iyo Amniga Bulshada 15 maalmood gudohood.

Ma uga shaqayn kartaa meel kale oggolaanshayga shaqo?

Guud ahaan sharciga, Marka la sameeyo codsigaga shaqada ee shaqalaha ama lo oggolaado qofka ajaanibka ah in shaqo ka helay goob ama meel. Oggolaanshahaga waa wax shaqaynayaa waxaa lo eegi doona mudada haysto hadaadse shaqada iskaga tagto kagama shaqayn kartid meel badan adiga hayst hal oggolaansho oo keliyaa.

Hadaba, hadad rabto inad ka shaqaysato meelo kala duwan oo badan, qofkaad u shaqaynayso waxaa laga rabaa inu ku dalbo codsi cusub isago magacagaga ku hadlayaa. Fadlan waxaad ogaata codsigaga cusub inaan ka cancelgaraynayn oggolaanshahaga shaqo. Si kastahba ha noqote, hadad hesho oggolaansho shaqo oo cusub. Waxaad wasaarada Shaqada Iy Aminga bulshad u so celinaysaa oggolaanshi hore mudo dhan 1 asbuuc marka haysato kaaga cusub.

Ogolaanshayga shaqo ma si shaqayn doona haddi shaqada la iga eryo?

Sidaan kor ku soo sheegnay, Sharciyaan, ogolaanshaha shaqo ee ajaanibtu ee goobaha shaqo. Haddii heshiskagi shaqo ka dhamaaday wuxu doonaba ha ku dhamaade, aadna rabto inaad ka si shaqaysto meelo kale. Qofka cusub ee aad u shaqaynayso waa inu codsi cusub ku sameeyaa.

Anigu waxaan ka shaqeeya la ogolaansho shaqo. Maxay yihiin xuquuqdayda?

Aad u shaqayso kuma bixin karin mushaharka ka hoosaysiisay mushaharka sharci ahaan ugu yar goostay. Haddii aad u shaqayso ayaa sheegay in aadan xaq u lahayn mushaharka ugu yar ay sabab u tahay dhalashadaada, ay iyagoo aan daacad ahayn. Dhammaan shaqaalaha, iyadoo aan loo eegin jinsiyadda, waxay xaq u leeyihiin mushaharka ugu yar.

Sida ay sharciga lagu dabaqi karo badbaadada bulshada, caymiska amniga bulshada ma aha shuruud dhalashada. Cidda aad u shaqayso waxaa waajib ah in aad iska diiwaan nidaamka ammaanka bulshada iyo bixiyo lacagta caymiska amniga bulshada si joogto ah. Loo-shaqeeyayaasha ku fashilma in ay u hoggaansamaan shuruudaha kuwaas oo khatar soo food saartay ganaax maamul culus. Haddii loo-shaqeeyahaagu uu ku guuldareystay inuu bixiyo lacagta caymiska amniga bulshada, waxaad xaq u leedahay in ay dhowaan inuu Agaasinka Gobolka Shaqada iyo Amniga Bulshada iyo gudbis codsi.

Codsigaaga waa in ka mid ah dokumentiyada la xiriira in ay muujiyaan xaaladda shaqada. Haddii aanad haysan mid ka mid ah kuwan aad, waxaa laga yaabaa inaad sidoo kale ku siin marqaatiga. Haddii kale, waxaad waci kartaa lambarka 170, Hotline ee Wasaaradda Shaqada iyo Amniga Bulshada, si ay u dhalleceeyaan shaqeeyayaasha ku guuldareystay in ay u hoggaansamaan shuruudaha sharciga.

Si kastaba ha ahaatee, haddii aad ka shaqeeya meelaha beeraha xilliyeed ama xannaanada xoolaha la dhaaftaan ruqsadda shaqada, aad waxaa lagu sakhiray in nidaam ka duwan. Xaaladdan oo kale, cidda aad u shaqayso waxa ku waajib ah in aad iska diiwaan nidaamka ammaanka bulshada oo kaliya haddii aad muddo guud ee shaqada ka badan 30 maalmood.

Waa maxay xuquuqdayda haddii aan shil inta aan shaqeeyo?

Shilalka shaqada la xiriira waxaa lagu kuma koobna in ay shilalka ee goobta shaqada. Shilalka in ay qaataan meel inta aad samaynayso hawl shaqo la xiriirta a meelo kale ayaa sidoo kale hoos shilalka category shaqo la xiriirta.

Cidda aad u shaqayso ayaa mas'uul ka ah dhaawacyada jirka iyo / ama maskaxda degdeg ah ama kuwa ku xiga ka timi shilalka shaqada la xiriira waxaa laga yaabaa in.

Cidda aad u shaqayso waxa ku waajib ah in ay soo sheegaan shilka saddex maalmood gudahood si Agaasinka Gobolka Shaqada iyo Amniga Bulshada. Ma habboon tahay in cidda aad u shaqayso ay ku guuldareysato inay sidaa sameeyaan, sidoo kale waxaa laga yaabaa in aad soo sheegtid in qofka. Waxaa muhiim ah in lifaaq dhammaan dokumentiyada la xiriira la warbixintaada.

Maxaa dhacaya haddii aan ka shaqeeyo oo aan oggolaansho shaqo?

Waxaa sharci ahaan mamnuuc ah in ay ka shaqeeyaan iyada oo aan oggolaansho shaqo ama ka kaaftoonka oggolaanshaha shaqada. Labada shaqaalaha iyo loo shaqeeyaha ay wajihi karaan ganaax maamul.

Xuquuqda Qaxootiga ee Turkiga

Meel kasta oo Turkiga aad ka joogtid, hadii aad rabto inaad ka faaidaysto adeegyada xaga sharciga ah iyo la adeegyad la talinta. Ku soo dhowow inaad soo booqatid xafiiskeena ama nala soo xidhiidh tilifoonkyaga ama faxska dhamaan maalmaha asbuuca laga bilaabo 10:00 bila 17:00 galabnimo. Dhamaan adeegyadadu waa bila lacag.

Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

+90 212 292 48 30

+90 212 292 48 33

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Rights Turkey

📍 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

☎ +90 212 292 48 30

📠 +90 212 292 48 33

✉ info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Xoogahan waxaa soo **saaray** **Hay,ada Xuquuqada Qaxootiga ee Turkiga** iya-doo la kaashanaysa hayada degan maraykane ee **Isku xidhka Midnimad qaxootiga** iyo **Golaha dhajka ee qaxootiga** oo ay tageerayso **Wasaarad Arimaha dibada maraykan, Maktabada shacabka, Qaxootiga iyo Socodaalka**

Refugee Rights Turkey

Refugee Solidarity Network

US Department of State
Bureau of Population,
Refugees, and Migration